

31.

Integrált Károsító-specifikus Ellenőrzési Adatlap

Gyümölcsfák és dísz Prunusok vizsgálatköteles vírusai

Vizsgáló laboratórium:

NÉBIH ÉLI Növény- és Talajvédelmi Nemzeti Referencia
Laboratórium
2481 Velence, Ország út 23.

NÉBIH ÉLI Növény-egészségügyi Diagnosztikai Nemzeti
Referencia Laboratórium (NDNRL)
1118 Budapest, Budaörsi út 141-145.

A. Általános rész:**1. Növény-egészségügyi státusza:**

1A/I lista	<i>Cherry rasp leaf virus (American)</i>
	<i>Peach mosaic virus</i>
	<i>Plum line pattern virus (American)</i>
	<i>Peach rosette mosaic virus</i>
	Peach rosette phytoplasma
	Peach X-disease phytoplasma
	Peach yellows phytoplasma
	Peach phony rickettsia
	<i>Tobacco ringspot virus</i>
	<i>Tomato ringspot virus</i>
1A/II lista	Apple proliferation phytoplasma
	Pear decline phytoplasma
	Apricot chlorotic leafroll phytoplasma (ESFY)
2A/I lista	Little cherry pathogen (nem európai)
Ültetésre szánt <i>Prunus cerasus</i> L., <i>Prunus avium</i> L., <i>Prunus incisa</i> Thunb., <i>Prunus sargentii</i> Rhed., <i>Prunus serrula</i> Franch., <i>Prunus serrulata</i> Lind., <i>Prunus speciosa</i> (Koidz.) Ingram, <i>Prunus subhirtella</i> Miq., <i>Prunus yedoensis</i> Matsum. növények, ezek hibridjei és fajtái, a vetőmag kivételével	
2A/II lista	Ültetésre szánt <i>Prunus</i> L. növények, a vetőmag kivételével
	<i>Plum pox virus</i>

A többi vírus, ill. vírusszerű betegség a szaporítóanyagban tilalmazott károsítókhoz tartozik a **72/2010. (V. 13.) FVM rendelet** alapján:

ALMA betegség magyar név	Betegség angol/ kórokozó tudományos neve	Rövidített név
Alma Ben Davis gyümölcsdudorosság	Apple bumpy fruit of Ben-Davis disease	
Alma aprógyümölcsűség	Apple chat fruit	
Alma klorotikus levélfoltosság	<i>Apple chlorotic leaf spot virus</i>	ACLSV
Alma gyümölcspettyesség	<i>Apple dapple apple viroid</i>	ADAVd
Alma áglaposodás	Apple flat limb	
Alma zöld gyümölcsdudorosság	Apple green crinkle	
Alma patkós kéregpusztulás	Apple horseshoe wound	
Alma mozaik	<i>Apple mosaic virus</i>	ApMV
Almaseprűsödés	Apple proliferation phytoplasma	AP
Alma gyümölcshéj-parásodás	Apple rough skin	
Alma fapuhulás	Apple rubbery wood phytoplasma	
Alma rozsdás gyűrűsség	Apple russet ring	
Alma rozsdás szemölcsösség	Apple russet wart	
Alma héjhegesedés	<i>Apple scar skin viroid</i>	ASSVd
Alma csillagos gyümölcshéj repedezettség	Apple star crack	
Alma törzsbarázdáltság	<i>Apple stem grooving virus</i>	ASGV
Alma törzsgödrösödés	<i>Apple stem pitting virus</i>	ASPV

KÖRTE, BIRS betegség magyar név	Betegség angol/ kórokozó tudományos neve	Rövidített név
Körte törzsbarázdáltság	<i>Apple stem grooving virus</i>	ASGV
Körte törzsgödrosödés	<i>Apple stem pitting virus</i>	ASPV
Körte kéreghasadozottság	Pear bark split disease	
Körte hólyagos kéregüszkösödés	<i>Pear blister canker viroid</i>	PBCVd
Körtepusztulás	Pear decline phytoplasma	PD
Körte gyűrűs mozaik	Pear ring mosaic - <i>Apple chlorotic leaf spot</i>	ACLSV
Körte fapuhulás	Pear rubbery wood	
Körte kövecsesedés	Pear stony pit - <i>Apple stem pitting virus</i>	ASPV
Körte érsárgulás	Pear vein yellows - <i>Apple stem pitting virus</i>	ASPV
Birs fekete gyűrűsfoltosság	Quince sooty ring spot - <i>Apple stem pitting virus</i>	ASPV
Birs sárgafoltosság	Quince yellow blotch	

KAJSZI betegség magyar név	Betegség angol/ kórokozó tudományos neve	Rövidített név
Kajszli álhimlő	<i>Apple chlorotic leaf spot virus</i>	ACLSV
Kajszli csíkos mozaik, Kajszli nekrotikus gyűrűsfoltosság	<i>Apple mosaic virus, Prunus necrotic ring spot virus</i>	ApMV, PNRSV
	<i>Cherry green ring mottle virus</i>	CGRMV
Csonthéjasok európai sárgulása	European stone fruit yellows phytoplasma	ESFY
	<i>Hop stunt viroid</i>	HSVd
Kajszlihimlő	<i>Plum pox virus</i>	PPV
Kajszli mézgásodás	<i>Prune dwarf virus</i>	PDV
	<i>Strawberry latent ringspot virus</i>	SLRSV

SZILVA betegség magyar név	Betegség angol/ kórokozó tudományos neve	Rövidített név
Szilva amerikai csíkos mozaik	<i>American plum line pattern virus</i>	APLPV
Szilva álhimlő, Szilva kéreghasadás	Bark split - <i>Apple chlorotic leaf spot virus</i>	ACLSV
Szilva európai csíkos mozaik	European plum line pattern – <i>Apple mosaic virus, Prunus necrotic ring spot virus</i>	ApMV vagy PNRSV
Csonthéjasok európai sárgulása	European stone fruit yellows phytoplasma	ESFY
	Green ring mottle - <i>Cherry green ring mottle virus</i>	CGRMV
	<i>Hop stunt viroid</i>	HSVd
Myrabolan látens gyűrűsfoltosság	<i>Myrabolan latent ringspot virus</i>	MLRSV
Szilvahimlő	<i>Plum pox virus</i>	PPV
Szilvatörpülés	<i>Prune dwarf virus</i>	PDV
Prunus nekrotikus gyűrűsfoltosság	<i>Prunus necrotic ring spot virus</i>	PNRSV
	<i>Strawberry latent ringspot virus</i>	SLRSV

CSERESZNYE, MEGGY betegség magyar név	Betegség angol/ kórokozó tudományos neve	Rövidített név
	<i>Apple chlorotic leaf spot virus</i>	ACLSV
	<i>Apple mosaic virus</i>	ApMV
	<i>Arabis mosaic virus</i>	ArMV
Meggy zöldgyűrűs foltosság	<i>Cherry green ring mottle virus</i>	CGRMV
Cseresznye levélsodródás	<i>Cherry leaf roll virus</i>	CLRV
Cseresznye levélfoltosság	<i>Cherry mottle leaf virus</i>	ChMLV
Cseresznye nekrotikus rozsdafoltosság	Cherry necrotic rusty mottle	
Cseresznye pusztító rák	Detrimental canker - <i>Petunia asteroid mosaic virus</i>	PAMV
Cseresznye európai rozsdafoltosság	European rusty mottle	
Cseresznye európai érdeslevelűség	European rusty mottle	
Cseresznye aprógyümölcsűség	Little cherry 1 & 2	LChV1 és 2
Pfeffingeni betegség	Pfeffinger disease - <i>Raspberry ringspot virus</i>	RpRSv
	<i>Prune dwarf virus</i>	PDV
Prunus nekrotikus gyűrűsfoltosság	<i>Prunus necrotic ring spot virus</i>	PNRSv
	<i>Strawberry latent ringspot virus</i>	SLRSV
	<i>Tomato black ring virus</i>	TBRV
ŐSZIBARACK, MANDULA betegség magyar név	Betegség angol/ kórokozó tudományos neve	Rövidített név
	<i>Apple chlorotic leaf spot virus</i>	ACLSV
	<i>Apple mosaic virus</i>	ApMV
	<i>Cherry green ring mottle virus</i>	CGRMV
Csonthéjasok európai sárgulása	European stone fruit yellows phytoplasma	ESFY
	<i>Hop stunt viroid</i>	HSVd
Őszibarack csillagfoltosság	Peach asteroid spot agent	
Őszibarack látens mozaik	<i>Peach latent mosaic viroid</i>	PLMVd
Őszibarackhimlő	<i>Plum pox virus</i>	PPV
Őszibaracktörpülés	<i>Prune dwarf virus</i>	PDV
Prunus nekrotikus gyűrűsfoltosság	<i>Prunus necrotic ring spot virus</i>	PNRSV
	<i>Strawberry latent ringspot virus</i>	SLRSV
Őszibarack hajtásatnyulás	<i>Tomato black ring virus</i>	TBRV

2. A károsító rövid leírása:

Fertőzés tünetei, károsító biológiája, életmódja:

Plum pox virus PPV

A szilvahimlő vírus hazánkban a csonthéjasok legjelentősebb vírusbetegsége az előfordulás gyakorisága és az okozott károk miatt, de változékonysága is rászolgál besorolására. A gyümölcsfajok közül elsősorban a szilva, a kajszibarack, és az őszibarack ültetvényekben gyakori, de a meggyet, a cseresznyét, a mandulát is megfertőzi. Számos törzsét ismerjük, Magyarországon az M, D, Rec és C törzsek fordulnak elő.

1. kép: Szilvahimlő vírus (*Plum pox virus*) tünete érzékeny 'Besztercei szilva' klón levélen

2. kép: Szilvahimlő vírus (*Plum pox virus*) tünete piros héjú kajszifajta gyümölcssein

Prunus necrotic ring spot virus PNRSV

A fajok és fajták különbözőképpen „mutatják” a megbetegedést, de a hőmérsékleti, vízellátási, napsugárzási, stb. körülmények is befolyásolják a tünetek megjelenését. A tünetek megjelenésükben 2 szakaszt képeznek: a sok stádiumban a rügyek és hajtások deformálódnak és pusztulnak, a leveleken nekrotikus barna foltok jelennek meg, amelyek később kilyukadnak; a krónikus szakaszban a levelek fűzlevél-szerűen keskennyé válnak, erősen fogazottak, kettős levélcsúcsok jelennek meg, a levél fonákon enációk (kinövések) láthatók.

1. kép: *Prunus* nekrotikus gyűrűsfoltosság vírus (*Prunus necrotic ring spot virus*) tünete

1. kép: *Prunus* nekrotikus gyűrűsfoltosság vírus (*Prunus necrotic ring spot virus*) tünete 'Germersdorfi' cseresznye leveleken

Prune dwarf virus PDV

Számos törzsét különböztetjük meg. (klorotikus, nekrotikus, klorotikus-nekrotikus, sárga mozaik, magyarországi érdeslevelűség) Már a faiskolában is súlyos károkat idézhet elő, mert a fertőzött oltások rosszul erednek, az oltványok gyengén növekednek.

1. kép: Szilvatörpülés vírus sárga mozaik törzsének (*Prune dwarf virus yellow mosaic strain*) levéltünete cseresznye leveleken

1. kép: Szilvatörpülés vírus klorotikus-nekrotikus gyűrűsfoltosság törzse (*Prune dwarf virus chlorotic-necrotic ring spot strain*) által előidézett enációk 'Bing' cseresznye levélfonákán

3. Gazdanövényei

Legfontosabb gazdanövényei:

Plum pox virus PPV:

A cseresznyén és a meggyen ritkán fordul elő, a többi *Prunus* fajon (vad és dísz fajokat is ideértve) gyakori, ezeket „Sharkagazda” növényeknek hívjuk.

Prunus necrotic ring spot virus PNRSV, Prune dwarf virus PDV:

Minden *Prunus* fajon előfordulhat.

Prune dwarf virus PDV:

4. Terjedés módja:

Plum pox virus PPV:

A PPV terjesztésében nemcsak a fertőzött szaporítóanyag, hanem a levéltetvek (sok faj) is jelentős szerepet játszanak. Fertőzési gócot jelentenek a vadon élő és a dísz *Prunus* fajok is.

Prunus necrotic ring spot virus PNRSV, Prune dwarf virus PDV:

Szaporítóanyaggal, szemzési eljárásokkal, valamint pollennel, maggal is terjed.